

Rezumatul tezei de abilitare

Parcursul de carieră detaliat în această teză de abilitare s-a coagulat în jurul unei activități de cercetare și didactice de 20 de ani, desfășurată în învățământul universitar românesc, dar și în străinătate (prin profesuri, proiecte de cercetare internaționale, volume publicate la edituri anglo-saxone etc.). Această activitate a fost și este concentrată exclusiv pe cercetare și predare în învățământul superior, cu deschideri internaționale necesare pentru conectarea permanentă la inovațiile conceptuale și metodologice din domeniul filologic și în special comparatist. Experiența de cercetare are la bază teza de doctorat pe care am susținut-o în 2009, o lucrare de pionierat științific și academic în România în domeniul comparatist: *Un secol intoxicat. Imaginarul opiaceelor în literatură britanică și franceză a secolului al XIX-lea*. Doctoratul a implicat stagii externe cercetare, în special în Franța, în 2006 (februarie-iunie) la „Université d’Artois”, Arras, Franța, 2007, stagiul de documentare la Biblioteca École Normale Supérieure (ENS-LSH) și Bibliothèque Interuniversitaire de Lettres et Sciences Humaines (BIU-LSH), întrucât nu exista la acea dată în România bibliotecă specializată în domeniu. Cercetarea mea pe această temă de literatură comparată, cu accent pe studiul imaginarii, a implicat două volume, *Literatură și extaz artificial*, publicat la Casa Cărții de Știință, 2005, și *Un secol intoxicat. Imaginarul opiaceelor în literatură britanică și franceză a secolului al XIX-lea*, publicat la Editura Institutul European, Iași, 2010.

În paralel cu cercetarea doctorală am coordonat o serie de microproiecte și un proiect de cercetare finanțat de CNCSIS (UEFISCDI) în calitate de director de proiect (2007-2009) în cadrul programului PN II (Resurse Umane, de tip Tineri cercetători), competiția PN-II-RU-TD-2007-2, publicând numeroase articole, participând la conferințe și fiind implicată și în munca editorială a unor reviste academice ca secretar de redacție sau editor de număr special.

Am devenit doctor în 2009, fiind deja angajată pe un post de asistent de cercetare (2008-2009). În 2010 am fost admisă într-un program de cercetare postdoctorală (2010-2013), complex prin stagiile de cercetare, participări la conferințe și diseminarea în multiple publicații, activități și rezultate pe care teza de abilitare le va detalia.

La finalizarea acestei cercetări postdoctorale, am câștigat prin concurs un post de lector universitar la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, unde activez din 2014. Prin proiecte de cercetare, stagii internaționale, profesuri în străinătate etc., am continuat să lucrez în sfera comparatismului pornind de la studiul literaturii universale și comparate, trecând apoi către studiul literaturilor de frontieră (memorii, jurnale, presă,

publicitate), abordând domenii complementare de manifestare a imaginarului colectiv (social, politic, cultural).

Într-un domeniu care se bazează nu doar pe cunoașterea mai multor limbi străine, ci și pe stăpânirea și integrarea în studiul de tip comparatist a determinărilor politice, culturale, sociale și nu numai, cercetarea mea este interesată cu precădere de impactul acestora asupra tematicii, formulelor narrative și a relevanței fenomenelor literare studiate. Această abordare caracterizează școala clujeană de literatură comparată de la care cercetarea mea se revendică și la care dorește să contribuie. Îmi asum și după abilitare un proiect de studiu aprofundat al dimensiunii literaturii de tip *Life-Writing*, literatură memorialistică, diaristică, dar și de tip autoficțiune sau bioficțiune, care stabilește un punct de joncțiune între fenomenul literar și imaginarul aferent contextului politic, cultural și social menționat mai sus. Am optat pentru formula „o epocă a mărturisirilor” în titlul acestei teze, formula („an age of testimony”, Felman 1992¹) descriind cu acuratețe importanța literaturii de tip life-writing, memorialistic, cu tot spectrul său de subgenuri, de la autobiografie la autoficțiune, pentru a acoperi un veac, o epocă (secolul XX) extrem de marcate de imaginarul politic și de trauma diferitelor sisteme totalitare, a războaielor și exilurilor. Fenomenul reprezintă o inflație ori un boom în sistemul editorial, literatura și piața de carte, dar și în cadrul cercetării filologice contemporane, existând la noi o necesitate imperioasă de a forma specialiști în domeniu și de a crea o joncțiune între fenomenul literar și imaginarul politic și social din care se revendică, iar literatura de acest tip memorialistic reprezentând unul dintre cele mai prolifiche instrumente pentru cercetătorul filolog și comparatist cu precădere pentru a verifica acest punct de tangență, impact și influență.

Voi detalia în cadrul tezei această contingentă între cele două arii de studiu, literatura comparată și literatura de frontieră (de tip Life-Writing) și fenomenele implicate, precum și elementele de inovație pe care cercetarea mea le aduce în spațiul cercetării filologice românești și în mod particular prin colaborarea cu școala filologică de la Cluj, unde m-am format și activez, relevanța acestora și proiectul de carieră în corelație cu demersul de obținere a abilitării. Acest proiect include obiectivele de cercetare și didactice detaliate în partea a doua a tezei de față și în directă corelație cu interesul pentru o abordare care asociază scriitura de tip life-writing și comparatismul, cu deschidere interdisciplinară în vederea consolidării unei direcții academice filologice care să le integreze într-o formulă pe care teza își propune să o descrie în mod, sperăm, convingător.

¹Shoshana Felman, “Education and Crisis, Or the Vicissitudes of Teaching”, în Shoshana Felman, Dori Laub, *Testimony: Crises of Witnessing in Literature, Psychoanalysis, and History*, New York and London, Routledge, 1992, p. 5.

Potrivit structurii prezentate la începutul acestei teze, voi descrie într-o primă parte realizările științifice și profesionale în sfera academică, de cercetare și, complementar, în sfera didactică, menționând pentru fiecare dintre categorii relevanța și elementele de inovație, iar în partea a doua voi detalia un plan de evoluție și dezvoltare a carierei profesionale, științifice și academice, detaliind prin obiectivele de carieră privind activitatea de cercetare în conexiune cu activitatea de coordonare de teze doctorale.

Activitatea mea de cercetare s-a concretizat în publicarea a 4 volume individuale și în coordonarea mai șase volume colective. Două dintre volumele individuale, ambele despre Războiul Rece, au fost publicate în străinătate, unul în Marea Britanie și unul în SUA: Andrada Fătu-Tutoveanu, *Building Socialism, Constructing People: Identity Patterns and Stereotypes in Late 1940s and 1950s Romanian Cultural Press*, Cambridge Scholars Publishing, 2014, Andrada Fătu-Tutoveanu, *Personal Narratives of Romanian Women during the Cold War (1945-1989): Varieties of the Autobiographical Genre*, Edwin Mellen Press, 2015. Alte 2 volume academice individuale au fost publicate în România (la Casa Cărții de Știință, Cluj, 2005, respectiv la Editura Institutul European, Iași, 2010). Am editat 5 volume internaționale, iar al șaselea este în curs de apariție în decembrie 2024. Printre acestea, Andrada Fătu-Tutoveanu, Rubén Jarazo Álvarez (eds.), *Press, Propaganda and Politics: Cultural Periodicals in Francoist Spain and Communist Romania*, Cambridge Scholars Publishing, 2013 și Andrada Fătu-Tutoveanu, Sanda Cordoș, eds., *Communism – Negotiation of Boundaries*, Caietele Echinoc, Vol. 19, Fundația Culturală Echinoc, Cluj-Napoca, 2010). Am publicat 12 articole în reviste indexate în Web of Science: Social Sciences Citation Index sau reviste indexate Arts and Humanities, 7 în publicații indexate SCOPUS, 25 de articole publicate în reviste indexate ERIH+ (și alte BDI), numeroase capitole în volume colective internaționale, cu 121 de citări ale acestor studii, alături de recenzii la publicațiile mele și intrări de dicționar despre activitatea mea.

Printre realizările în domeniul cercetării menționez și Bursa de Cercetare Avansată STAR-UBB – Advanced Fellowship, acordată în 2020, precum și o serie de premii și nominalizări, toate referitoare la activități de cercetare și diseminare a rezultatelor: Andrada Fătu-Tutoveanu, *Colonialism Cultural Sovietic. Cultura și dominația politică la sfârșitul anilor 1940-începutul anilor 1950 în România*, Trames. Journal of the Humanities and Social Sciences, 2012, 16(66/61), 1, 77–93 [Premiul în cadrul PNII, Programul Resurse Umane, Subprogramul „Premii pentru rezultatele cercetării (articole)”]; *Un secol intoxicat. Imaginarul opiaceelor în literatură britanică și franceză a secolului al XIX-lea*, Institutul European, Iași, 2010.

În spațiul academic, am fost director sau membră în mai multe proiecte de cercetare. Participarea și coordonarea proiectelor de cercetare au contribuit atât la dezvoltarea experienței în domeniul cercetării, cât și în managementul proiectelor și – prin diseminarea rezultatelor cercetării în publicații internaționale (vezi lista publicațiilor, citărilor etc.) Privind explorarea și valorificarea cercetării interdisciplinare în domeniul științelor umaniste menționez experiența de (1) Manager proiect de cercetare (2007-2009) PN-II-TD, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca; (2) Expert-membru într-un proiect internațional (2012-2014) „EXPERT: Cercetare și educație la UPJŠ – țintind spre universități europene de excelență”, desfășurat la Universitatea Pavol Jozef Šafárik, Košice, Slovacia. (4) Membru în proiectul de cercetare *Embodied Citizenship: Women's Emancipation in Communist Romania* (PN-II-RUTE-2014-4-2097), 2016; (6) Cercetător principal în cadrul unui proiect postdoctoral (2010-2013) finanțat din fonduri structurale (POSDRU), contract POSDRU/89/1.5/S/59323, Universitatea „Transilvania” din Brașov, pe tema Identității culturale în perioada comunistă (1948-1964, 1989-2000); (3) Bursa STAR-UBB Advanced Fellowship (2020) – pentru proiectul *IMAGO. Centralitatea reprezentării vizuale și noul imaginar* (finanțare acordată prin concurs pentru excelență în cercetare); (5) Membru în grupul internațional de cercetare RIRCA (Reprezentare, Ideologie și Receptare în Cultura Audiovizualului), UIB, Spania, din 2017. Coordonator Dezvoltare și Cercetare, împreună cu conf. dr. Cristina Felea, la Departamentul de Limbi Străine Specializate, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Alături de activitatea de cercetare, am o experiență de 19 ani în învățământul superior, în domeniul filologie, la: Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Universitatea „Transilvania” din Brașov (2008-2013), „P.J. Universitatea Šafárik”, Košice (2012-2014), UIB, Palma, Spania, cu stagii de Visiting Fellow (2011) și ca Visiting Professor (2017-2019). În sfârșit, menționez participarea la numeroase conferințe despre Războiul Rece (la Universitatea din Sheffield, Conferința internațională „Literary Pax Sovietica: Late Stalinism and East European Literatures”, 16-18 mai 2014, Media and the Cold War, University College Volda, Norvegia, 20-21 noiembrie 2014 etc.), precum și o prelegere plenară (Keynote address) în 18 octombrie 2024 în cadrul conferinței *Cold War, Warm Friendships. Politics and Culture in the Cold War Editions of the World Festival of Youth and Students*.

Contribuțiile mele la domeniul cercetării comparatiste, filologice, dar și cu implicații și cu impact asupra unor domenii cu aspecte disciplinare complexe, precum studiul memoriei (Memory Studies) sau studiul identității, pot fi descrise ca fiind inovatoare, așa cum o demonstrează diseminarea rezultatelor cercetării prin proiecte, articole și volume de pionierat din perspectivă tematică și metodologică. Acest caracter inovator se poate regăsi la nivel (1)

tematic, (2) metodologic și (3) la nivel aplicativ și de impact asupra activității didactice.

La un prim nivel (1) *tematic*, vorbim de subiecte abordate în premieră la noi atât la nivel doctoral, cât și postdoctoral, și această deschidere se datorează opțiunilor din studiile comparatiste clujene, atât pentru imaginar în general (unde se încadrează cazul particular al imaginarii opiaceelor și halucinogenelor, atunci o temă de pionierat în comparatismul românesc), cât și pentru imaginarul politic, unde se încadrează cercetarea postdoctorală și deschiderea spre cercetarea literaturii de frontieră precum memorialistica și diaristica din perioada comunistă. În plus, lucrările mele care au abordat această temă au fost documentate prin stagii în străinătate, cu acces la lucrări nepublicate la noi, deci *tematic și metodologic* cercetările mele au fost și sunt permanent conectate la abordările internaționale de actualitate. La nivel (2) *metodologic*, inovația a fost reprezentată de transferul de instrumentar conceptual și metodologic din sfere precum studiile culturale, științe politice, studiile media, istoria orală și studiile memoriei înspre abordarea unor chestiuni de literatură și presă literară, dar și literatură de frontieră, cu subgenurile genului memorialistic și diaristic (*life-writing, récit de vie*), această „transfuzie” metodologică contribuind printr-un instrumentar complex la completarea perspectivei cu elemente inovative de înțelegere mai profundă a fenomenelor studiate. Aceste inovații tematice și metodologice s-au decantat, (3) la nivel de *impact asupra abordării didactice*, prin manualele pe care le-am inițiat, coordonat și elaborat și care, prin tematică și metodologie, aduc în spațiul didactic noile perspective asupra fenomenelor de politici ale memoriei, identitate și altele.

Voi detalia mai jos maniera în care componenta didactică a completat componenta de cercetare și felul în care împreună converg către activitatea de coordonare de doctorate. Activitatea mea didactică în învățământul superior în domeniul Filologie a fost neîntreruptă din 2005, când am debutat cu primele seminare de *Literatură comparată* la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, aferente cursurilor de Literatură comparată pentru anii II-IV, predate până în 2008, când am continuat activitatea didactică și de cercetare în cadrul *Departamentului de Inovare culturală, comunicare și dezvoltare socială* al Universității „Transilvania” din Brașov, și în cadrul programului de Studii americane, la nivel licență și master, pentru cursuri de *Identitate culturală, Identitate de gen, Proză americană etc.*, cursuri și seminare predate între 2008 și 2013, în paralel cu cercetarea postdoctorală. Astfel, am predat *cursuri de literatură, de Concepte culturale, Identități culturale, Discursul presei americane etc., cursuri de studii de gen, tot în limba engleză (Discurs de gen, discurs formal, Reprezentări ale feminității moderne etc.), seminare de literatură comparată și cursuri de Proză contemporană anglo-americană (în limba engleză).*

Aici am coordonat și 12 lucrări de licență în Filologie, activitate care a reprezentat, atât prin numărul, cât și prin varietatea tematică a acestor lucrări din sfera literară o experiență utilă pentru coordonarea ulterioară de lucrări doctorale sau de grad didactic.

Deschiderea tematică postdoctorală către probleme de imaginar politic și construcție identitară, inclusiv în câmpul literar și în zona literaturii de frontieră, a fost valorificată și mai mult după câștigarea prin concurs a unui post de lector la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca în anul 2014 (unde profesez și în prezent). Aceasta deoarece activitatea mea nu implică doar ore pentru studenții filologi, ci și pentru specializări ale Facultății de Științe Politice, punând împreună cercetarea mea din sfera filologică cu cea cu implicații și deschideri pluridisciplinare spre comunism, Război Rece, imaginar politic.

Pe lângă experiența dobândită cu studenții români, dar și străini de la „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, proiectele internaționale mi-au favorizat activitatea de predare și în context internațional, în străinătate, contribuind la extinderea experienței de colaborare cu profile diferite de studenți, masteranzi și doctoranzi, care se va regăsi, cred, în mod benefic în coordonarea de teze doctorale.

Astfel, în septembrie 2024 am participat ca expert invitat cu activitate didactică la Școala de toamnă pentru doctoranzi internaționali „Imperial Biographies”, organizată la Freiburg, Germania, de Universitatea din Freiburg. Cursul ținut în cadrul acestei manifestări a fost dedicat literaturii de frontieră, memorialisticii (*life-writing*), către care intenționez să direcționez în primul rând activitatea de coordonare de teze doctorale. Cursul a beneficiat de o interacțiune extrem de fructuoasă cu doctoranzii, urmând ca această colaborare să fie continuată în cadrul proiectului-cadru care a susținut școala de toamnă.

La fel de relevantă a fost colaborarea cu doctoranzii din cadrul proiectului EXPERT: Research and education at the UPJŠ – aiming towards excellent European universities, detaliat mai sus. În perioada 2010-2012 am predat studenților filologi de la Universitatea J.P. Safarik din Kosice, Slovacia, de nivel licență și master, discipline din sfera limbilor și literaturilor străine, respectiv studiilor culturale, limba de predare fiind în general limba engleză. În plus, am susținut prelegeri și conferințe în cadrul unor programe masterale și de doctorat din Spania și Slovacia pe teme de literatură comparată, identitate locală, regională, culturală și de gen. Între septembrie 2017 și februarie 2019 am beneficiat de o profesură internațională în Spania, fiind Visiting Professor la Departamentul de Spaniolă și Limbi Moderne și Clasice, UIB, Palma. Contextul internațional de predare, inclusiv la ani terminali, a contribuit și el la experiența mea didactică și de valorificare a cercetării mele în cadrul actului de predare.

Planurile de evoluție și dezvoltare a carierei mele profesionale urmăresc două direcții: Proiectele imediate privesc publicarea a două volume colective internaționale de specialitate, pornind de la cele două evenimente pe care le-am coordonat în anul 2024, sub emblema Universității „Babeș-Bolyai” și cu colaborarea Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, Institutul „Sextil Pușcariu”, respectiv Academiei Poloneze de Științe: conferința *GIRL INTERRUPTED. Testimonies Silences and Self-Censorship in Eastern European Women’s Life Writing / Discurs întrerupt. Mărturii, Tăceri, Auto-Cenzură*, organizată în 20 septembrie 2020, respectiv conferința internațională *COLD WAR, WARM FRIENDSHIPS: Politics and Culture in The Cold War Editions of the World Festival of Youth and Students / Calde prietenii în Războiul Rece. Politică și cultură în edițiile din perioada Războiului Rece ale Festivalului Internațional al Tineretului și Studenților*, Cluj-Napoca, România, 17-18 octombrie 2024.

Volumele proiectate, bazate pe experiența multiplelor proiecte editoriale anterioare, sunt deja în faza de colaborare pentru coeditare cu cercetătoare de prestigiu din Finlanda, Polonia și Estonia, Pia Koivunen, Leena Käosaar și Karolina Łabowicz-Dymanus, și vor fi trimise unor edituri de prestigiu precum Routledge și Palgrave, care au colecții științifice interesate de aceste tematici în spațiul est-european.

Un alt proiect imediat, bazat pe aceste rețele internaționale și colaborări stabilite în cadrul ultimelor activități, este reprezentat de o școală de vară pentru doctoranzi, pe care intenționez să o organizez în anul 2025 la Cluj cu participarea unor specialiști din Germania, Finlanda, Statele Unite etc., pe tema literaturii, memoriei și tineretului în contextul Războiului Rece, care constituie câmpul meu de expertiză, precum și al acestor specialiști străini.

Un alt proiect pentru anul 2025 vizează redactarea unei aplicații HORIZON pe baza aceluiași colaborări despre care am discutat, tot pornind de la problema memoriei și literaturii de frontieră, memorialisticii despre care am oferit deja detalii privind preocupările și expertiza mea. De asemenea, doresc să continui activitatea de diseminare a rezultatelor cercetării prin publicarea de articole științifice și volume individuale, pe lângă aceste coordonări de volume colective și participarea la conferințe internaționale de specialitate.